

ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улс болон Азийн хөгжлийн банк
хооронд байгуулах “Санхүүжилтийн
ерөнхий хөтөлбөр”-ийн тухай

1. “Санхүүжилтийн ерөнхий хөтөлбөр” байгуулах шаардлага

Олон улсын гэрээний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.2 дахь заалтад “гадаад улс, олон улсын байгууллага, гадаад улсын болон олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагаас авах зээлийн ерөнхий нөхцөлийн талаархи олон улсын гэрээ”-г заавал Монгол Улсын Их Хурал соёрхон батлахаар заасны дагуу Засгийн газрын гадаад зээлийн хэлэлцээрүүдийг Улсын Их Хурлаар соёрхон батлуулдаг.

Монгол Улсын урт, дунд хугацааны хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт тусгагдсан хүн бүрд чанартай боловсрол эзэмших эрх тэгш боломж бүрдүүлэх, эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлэх, гамшгаас сэргийлэх үндэсний болон орон нутгийн чадавхыг бэхжүүлж, гамшигт тэсвэртэй дэд бүтцийг бий болгох зорилтуудын хүрээнд 4 төслийг тодорхойлж, Азийн хөгжлийн банк (цаашид “АХБ” гэх)-ны санхүүжилтийг баталгаажуулахаар “Санхүүжилтийн ерөнхий хөтөлбөр”-ийн төслийг хамтран боловсруулаад байна.

“Санхүүжилтийн ерөнхий хөтөлбөр”-т багтсан төслүүдийн хүрээнд АХБ-аас нийт 475.0 сая ам.долларын эх үүсвэрийг хуваарилж байгаа бөгөөд үүнээс 243.8 сая ам.долларын зээлийн эх үүсвэр нь хөнгөлөлттэй эх үүсвэр байна.

АХБ-ны хөнгөлөлттэй эх үүсвэр нь тогтмол 2 хувийн хүүтэй, 25 жилийн хугацаатай, эхний 5 жилд үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх нөхцөлтэй. Харин энгийн нөхцөлтэй эх үүсвэр нь хөвөгч СОФР¹ хүү дээр 0.75 хувийн нэмэгдэлтэй, 0.15 хувийн хөрөнгө нөөцлөн баталгаажуулсны шимтгэлтэй бөгөөд 25 жилийн хугацаатай үүнээс үндсэн төлбөрөөс чөлөөлөгдөх хугацаа нь 5 жилтэй тэнцэж байна.

Цаашлаад “Санхүүжилтийн ерөнхий хөтөлбөр”-ийг Улсын Их Хурлаар соёрхон батлуулснаар Монгол Улс хөтөлбөрийн эх үүсвэрийг заавал авч ашиглах, зээл хүсэх үүрэг хүлээхгүй бөгөөд энэ нь зээлийн гэрээ биш юм. Харин хөтөлбөрийг Улсын Их Хурлаар соёрхон баталсан тохиолдолд АХБ-ны зүгээс санхүүжилтийн эх үүсвэрийг манай улсад хадгалж, “Санхүүжилтийн ерөнхий хөтөлбөр”-ийн хавсралтад заасан төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зээлийн хэлэлцээрийг байгуулж ажиллах боломжтой.

2. “Санхүүжилтийн ерөнхий хөтөлбөр”-ийн хүрээнд хэрэгжүүлэх төслүүдийн тухай

“Санхүүжилтийн ерөнхий хөтөлбөр”-ийн хүрээнд дараах төслүүдийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

¹ Secured Overnight Financing Rate /SOFR/

№	Төслийн нэр	Төсөл хэрэгжүүлэх шаардлага	Төслийн хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зээлийн дүн (сая ам.доллар)
1	Аймгуудын эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг сайжруулах, эрчимжүүлэх төсөл	Монгол Улсын нийт нас баралтын 68% нь эмнэлгийн орчноос гадуур тохиолдож байгаа бөгөөд энэхүү нас баралтын түвшин нь хөдөө орон нутагт 79% байгаа нь олон улсын жишгээс хамаагүй өндөр байгаагаар холбоотойгоор орон нутгийн иргэдийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг яаралтай хүртээмжтэй болгох шаардлага үүсээд байна.	Төслийн зорилго нь улсын хэмжээнд яаралтай болон эрчимт эмчилгээний дэд бүтцийг өргөжүүлэн шинэчлэх, түргэн тусламжийн автомашиныг сайжруулах, стандартчилсан протокол нэвтрүүлэх замаар таван жилийн хугацаанд урьдчилан сэргийлэх боломжтой нас баралтыг бууруулахад оршино. Төслийг амжилттай хэрэгжүүлснээр хот, хөдөөгийн ялгааг арилгаж, Монгол Улсын эрүүл мэндийн тогтолцоог бэхжүүлнэ. Энэ хүрээнд дараах ажлуудыг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байна. Үүнд: 1. Аймгийн 17 нэгдсэн эмнэлгүүдэд яаралтай тусламж болон эрчимт эмчилгээний тасаг, мөн мэс заслын өрөөний барилга, өргөтгөл болон шинэчлэл хийх; 2. Хөдөөгийн нэгдсэн 6 эмнэлэг болон төв зам, хилийн боомтын ойролцоо байрлах зарим сумын эрүүл мэндийн төвүүдийг үр ашигтай дэд бүтэц, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангаж яаралтай тусламжийн үйлчилгээг сайжруулна, 3. Тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон түргэн тусламжийн автомашин, явуулын эмнэлгээр хангаж, одоо ашиглагдаж буй шинэчилнэ, 4. Хавдрын эрт илрүүлэг болон эрчимт эмчилгээний тасгуудыг сайжруулахын зэрэгцээ хими эмчилгээ, туяа эмчилгээ, дархлаа эмчилгээ болон бай эмчилгээний аргуудыг нэвтрүүлнэ, 5. Улсын хэмжээнд яаралтай тусламжийн протокол болон эрчимт эмчилгээний үйлчилгээний стандартыг тогтооно.	225.0
2	Эдийн засгийн хүндрэлийн үед боловсролын чанар хүртээмжийг сайжруулах төсөл - 2 дахь нэмэлт санхүүжилт	Статистик тооцооллоор ирэх онуудад хүүхдийн тоо 2030 он хүртэл 14.4 хувиар өсөж, 88 мянга орчмоор нэмэгдэх төлөвтэй байна. Үүний улмаас нийт сургуулийн гуравны хоёр нь 2 болон түүнээс дээш ээлжээр хичээллэх эрсдэл бий. Иймд 2026 оноос эхлэн тус хэрэгцээг хангах бэлтгэл ажлыг хийх шаардлагатай бөгөөд нийтдээ 108 сургууль, 95 цэцэрлэг шинээр барих хэрэгцээ байна.	Төслийн гол зорилго нь 2026 оноос эхлэн нийт 32 сургууль, 9 цэцэрлэг шинээр барьж, сургалтын анги дүүргэлтийг бууруулж, хүүхэд, залуучуудын суралцах орчны хүртээмжийг нэмэгдүүлэхэд оршино. Ингэснээр хот, хөдөөгийн боловсролын ялгааг багасгах, ерөнхий боловсролын чанарыг сайжруулах боломж бүрдэнэ. Төслийн хүрээнд барилга угсралт, хөрөнгө оруулалтыг үе шаттай зохицуулснаар улсын төсвийн ачааллыг нэмэгдүүлэхгүйгээр боловсролын дэд бүтцийг бэхжүүлнэ.	130.0
3	Монгол Улсын ажиллах хүчний үр	Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага болон дээд боловсролын чанарыг	Төсөл нь хөдөө аж ахуйн салбар дахь хүний нөөцийн үр чадварыг хөгжүүлж, ухаалаг технологи, инновацыг нэвтрүүлэх мэргэжлийн болон техникийн боловсролын төрөлжсөн жишиг	20.0

	чадварыг хөгжүүлэх төсөл	хөдөлмөрийн зах зээлийн хэрэгцээнд нийцүүлэх чиглэлд онцгой анхаарах шаардлагатай байна. Мөн эдийн засгийг солонгоруулан ажиллах хүчний ур чадварыг сайжруулах замаар ногоон болон дижитал шилжилтийн шинэ боломжуудыг ашиглах чадвартай ажиллах хүчийг бэлтгэх нэн шаардлага тулгараад байна.	сургалтын тогтолцоог хөгжүүлэх зорилготой бөгөөд дараах зорилтын дагуу хэрэгжүүлнэ. Үүнд: 1.Төрийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагыг түшиглэн хөдөө аж ахуйн төрөлжсөн, жишиг сургуулийг байгуулах; 2.Хөдөө аж ахуйн ажиллах хүчнийг бэлтгэх, давтан сургах сургалтын хөтөлбөрт ухаалаг технологи, инновацыг тусгаж шинэчлэх, салбар дундын чадавхыг бэхжүүлэх.	100.0 Онцгой байдлын байгууллагын гал түймэр, гамшигтай тэмцэх, эрэн хайх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох чадавхыг сайжруулах, гамшгаас хамгаалах үйл ажиллагаанд төрийн байгууллага, хувийн хэвшил, иргэдийн оролцоог хангах нөхцөлийг бүрдүүлж, гамшгийг сөрөн тэсвэрлэх үндэсний чадавхыг бэхжүүлэхэд зорилгын хүрээнд дараах 3 зорилтыг хэрэгжүүлнэ. Үүнд: 1.Гал түймэртэй тэмцэх техник, тоног төхөөрөмжийг үндэсний стандартын шаардлагад хүргэн нэмэгдүүлж, олон улсын стандартад нийцсэн техник хэрэгсэл нэвтрүүлж онцгой байдлын байгууллагын гал түймэртэй тэмцэх чадавхыг сайжруулж, хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлнэ. 2.Эрэн хайх, аврах, хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажиллагаанд ашиглах техник хэрэгсэл, тусгай зориулалтын техник, тоног төхөөрөмжийн хангалтыг стандартын шаардлагад хүргэн нэмэгдүүлж, онцгой байдлын байгууллагын эрэн хайх, аврах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох ажиллагааны чадавхыг сайжруулна. 3.Орон нутгийн удирдлага, гамшгаас хамгаалах албад, мэргэжлийн анги, иргэд, сайн дурын хэсгүүдийг сургаж бэлтгэн, шаардлагатай хөдөлмөр хамгааллын хувцас, багаж хэрэгслээр хангаж, олон нийтийн гамшгаас хамгаалах чадавхыг сайжруулна.
4	Монгол Улсын гамшгийг сөрөн тэсвэрлэх чадавхыг бэхжүүлэх төсөл	Монгол орны нутаг дэвсгэрт үер, зуд, салхи шуурга, ой, хээрийн түймэр зэрэг байгалийн аюулын давтамж уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөгөөр нэмэгдэхээс гадна олон улсын хөл хориотой хүн, малын гоц халдварт өвчний шинэ төрлийн аюулууд тохиолдож улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд сөргөөр нөлөөлж байна. Сүүлийн арван жилд тохиолдсон аюулт үзэгдэл, осол өмнөх 10 жилийн дунджаас 32 хувиар, нэн ялангуяа уур амьсгалын өөрчлөлтийн нөлөөгөөр ус, цаг агаарын гаралтай аюулт үзэгдлийн давтамж 2.9 дахин нэмэгдсэн тул эдгээр гамшгийг сөрөн тэсвэрлэх, сэргийлэх арга хэмжээг авах шаардлагатай байна.		

3.Дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэлтэй нийцсэн байдал

Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.4-т зааснаар Засгийн газрын өрийн нэрлэсэн дүнгээр илэрхийлэгдсэн үлдэгдэл нь тухайн жилийн оны үнээр тооцсон дотоодын нийт бүтээгдэхүүний 60 хувиас хэтрэхгүй байхаар хуульчлагдсан. Эдийн засаг 2026-2028 оны хооронд харгалзан 5.7 хувь, 6.3 хувь, 6.5 хувиар тус тус өсөхөөр тооцоологдож байгаагаас гадна Монгол Улсын 2025 оны төсөв, 2026 оны төсвийн төсөл, 2026-2028 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэлд тусгасны дагуу гадаад зээлийн хөрөнгийг авч ашиглах тохиолдолд нэрлэсэн дүнгээр илэрхийлэгдсэн Засгийн газрын өрийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүнд эзлэх хувь 2025 онд 44.5 хувь, 2026-2028 онуудад 43 орчим хувьтай байхаар тооцоологдсон. Ингэснээр дунд хугацаанд Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан Засгийн газрын өрийн тухай төсвийн тусгай шаардлага болон дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийн хязгаарыг хангахаар байна.

---oOo---

“АЙМГУУДЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭГ САЙЖРУУЛАХ, ЭРЧИМЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ”-ИЙН ТАНИЛЦУУЛГА

Нэг. Төсөл хэрэгжүүлэх хэрэгцээ, шаардлага

“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын Зорилт 2.2-т “Эрүүл дадал хэвшилтэй, идэвхтэй амьдралын хэв маягтай иргэнийг төлөвшүүлэн эрүүл мэндийн чанар, хүртээмж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлнэ” гэж зааж, тус зорилтыг хэрэгжүүлэх **I үе шат (2021-2030)** буюу “Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй тогтолцооны шинэчлэлийн үе”-д зонхилон тохиолдох өвчнийг эрт илрүүлж, өвчлөл, нас баралтын эрсдэлт хүчин зүйлийг бууруулах, хүн амын эрүүл амьдралын хэвшлийг төлөвшүүлж, иргэн бүрийг эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээнд бүрэн хамруулж, хүн амын дундаж наслалтыг уртасгахаар зорин ажиллаж байна.

Монгол Улсын 21 аймагт үйл ажиллагаа явуулдаг аймгийн нэгдсэн эмнэлэг болон бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв (лавлагаа шатлалын эмнэлэг)-үүд нь дотор, мэс засал, гэмтэл, эх барих, эмэгтэйчүүд, хүүхэд, яаралтай болон түргэн тусламжийн үйлчилгээ гэх мэт мэргэжлийн тусламж, үйлчилгээг амбулатори болон хэвтүүлэн эмчлэх хэлбэрээр тухайн аймгийн иргэдэд үзүүлдэг.

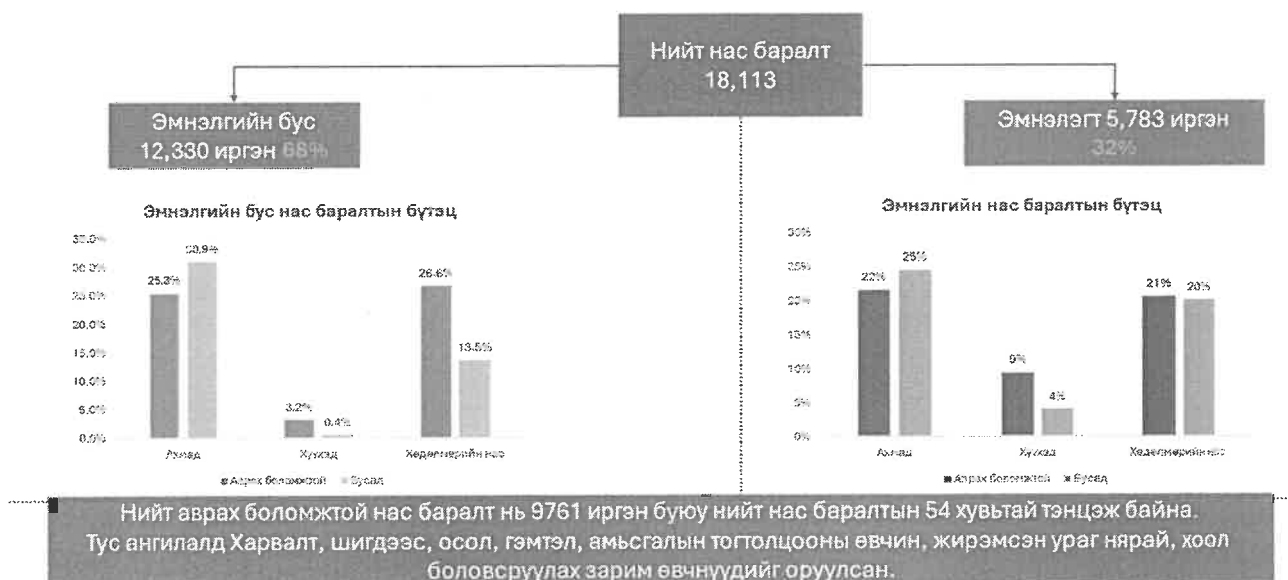
Өрхийн болон сумын эрүүл мэндийн төвүүдийн дэд бүтэц, тоног төхөөрөмжийн дутагдалтай байдал, хүний нөөцийн хомсдол, санхүүжилт зэргээс шалтгаалан анхан шатны эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар, хүртээмж муу байна.

Цаашлаад уур амьсгалын өөрчлөлттэй холбоотой зуд, ган зэрэг эрс тэс үзэгдэл нэмэгдэх нь эрүүл мэндийн үйлчилгээг үзүүлэхэд хүндрэл үүсгэж, нэн ялангуяа хөдөө орон нутгийн болон нүүдэлчин иргэдийн эмзэг байдлыг нэмэгдүүлж байна.

Монгол Улсын хэмжээнд 2014-2024 оны байдлаар 10 нас баралт тутмын 7 нь эмнэлгийн бус нас баралт байсан бөгөөд энэ нь олон улсын дунджаас өндөр байна. 2024 онд нийт 18,113 хүн нас барсан бөгөөд үүний 12,330 хүн эмнэлгээс гадуур нас барсан нь нийт нас баралтын 68%-ыг эзэлж байна. Эмнэлгийн бус нас баралт Улаанбаатар хотод 62%-тай, хөдөө орон нутагт 79%-тай байсан байна.

Эмнэлгийн бус нас баралт өндөр орлоготой улс орнуудад 27%, их, дунд орлоготой улс орнуудад 56%, бага, дунд орлоготой улс орнуудад 59%, Монгол Улсад 71%-тай байна. Монгол Улсад эмнэлгийн бус нас баралт анхаарал татахуйц өндөр байгаа нь яаралтай тусламжийн үйлчилгээ хангалтгүй, цаг хугацаа алдалт ихтэй, зохицуулалт хангалтгүй байгааг харуулж байна. Нийт 21 аймгийн хэмжээнд эрчимтийн 142 ор ашиглаж байгаагаас насанд хүрэгчдийн-81, хүүхдийн-33, нярайн-28 тус тус байна.

Нас баралтын бүтэц 2024 он

Word bank, United Nations Population Division. World Population Prospects: 2025

Мөн яаралтай тусламж, эрчимт эмчилгээний тоног төхөөрөмж буюу хяналтын монитор-140, дефибриллятор-78, амьсгалын аппарат-88, хүчилтөрөгч өтгөрүүлэгч-99, зүрхний цахилгаан бичлэгийн аппарат-51, тариурын автомат шахуурга-126, дуслын автомат шахуурга-113, ЭХО аппарат /зөөврийн/-35, цус, цусан бүтээгдэхүүн хадгалах зориулалтын хөргөгч-21, пульсоксиметр-144, даралтны аппарат-145, зөөврийн отсос-76, зөөврийн каталк-62, цусны хийн шинжилгээний аппарат-8 тус тус ашиглагдаж байна. Тасралтгүй бөөр орлуулах эмчилгээний аппарат (CRRT) 21 аймгийн хэмжээнд Төв аймаг Нэгдсэн эмнэлэг, Өвөрхангай аймгийн Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвд 2 ширхэг ашиглагдаж байна. Үлдсэн аймгуудад аппарат огт байхгүй байна.

Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвүүдэд туулах чадвар сайтай 110 түргэн тусламжийн автомашин нэн шаардлагатай байна.

Төслийн хүрээнд дээрх хэрэгцээ шаардлагын дагуу үе шаттайгаар яаралтай тусламжийн болон эрчимт эмчилгээний тасгуудыг засварлах, шинээр барих, эмнэлгийн дэвшилтэт тоног төхөөрөмж худалдан авах, хөдөө орон нутгийн түргэн тусламжийн автомашиныг шинэчлэх, яаралтай тусламжийн мэргэжилтнүүдийг үндэсний болон олон улсын стандартад нийцүүлэн чадавхжуулснаар 5 жилийн дотор урьдчилан сэргийлэх боломжтой нас баралтыг 26 хүртэлх хувиар бууруулах, яаралтай болон эрчимт эмчилгээний өндөр чанартай тусламж үйлчилгээг улсын хэмжээнд хүртээмжтэй болгохоор зорьж байна.

Хоёр. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт туссан байдал

Төсөл нь хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн доор дурдсан баримт бичигт заасантай нийцнэ:

-“Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын Зорилт 2.2-т “Эрүүл дадал хэвшилтэй, идэвхтэй амьдралын хэв маягтай иргэнийг төлөвшүүлэн эрүүл мэндийн чанар, хүртээмж, үр дүнтэй тогтолцоог хөгжүүлнэ” гэж;

-Монгол Улсыг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэлийн Зорилт 2.2-т “Эрүүл мэндийн чанар, хүртээмжтэй, үр дүнтэй тогтолцооны шинэчлэл хийнэ” гэж;

-Монгол Улсын Засгийн газрын 2024-2028 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 1.4.2.5-д “Орчин үеийн эрүүл мэндийн оношилгоо, эмчилгээний төвийг бий болгох, эм, эмнэлгийн хэрэгслийг тогтвортой хүргэх зорилгоор нөөцийн агуулах байгуулна” гэж, 2.3.2.2-т “Эрүүл мэндийн анхан шатны тусламж, үйлчилгээ, эмнэлгийн яаралтай тусламж үзүүлэх тогтолцоог бэхжүүлж, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ” гэж, 2.3.4-т “Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөц” гэж;

-Монгол Улсын хөгжлийн 2026 оны төлөвлөгөөний 2.1.1.5-д “Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэн тусламж, үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлэх” гэж тус тус заасантай нийцнэ.

Цаашид хэрэгжүүлэх барилга, хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээ нь салбарын дунд болон урт хугацааны зорилттой уялдан хэрэгжих бөгөөд төрийн бодлого, төсвийн дэмжлэгээс гадна төр, хувийн хэвшлийн оролцоог татан оролцуулах, олон улсын хөнгөлөлттэй зээл, тусламжийг үр ашигтай ашиглах чиглэлд онцгойлон анхаарч байна.

Гурав. Төсөвт өртөг

		Сая ам.доллар
Зардал		Дүн
А. Хөрөнгө оруулалтын зардал		
1. Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв, сум, хөдөөгийн эмнэлгүүдийн шинэчлэл		135.0
2. Эмнэлгийн тоног төхөөрөмж		42.0
3. Яаралтай түргэн тусламжийн автомашин, явуулын эмнэлэг		10.5
4. Цахим эрүүл мэндийн үйлчилгээг сайжруулах*		9.0
5. Хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх, сургалт**		4.0
6. Зөвлөх үйлчилгээ /Зураг төсөв, барилгын хяналт/*		5.0
Нийт зардал (А)		205.5
Б. Магадалшгүй зардал		19.5
Нийт зардал (А+В)		225.0

*Зайн оношилгоо буюу телемедициний цэгүүдийг шаардлагатай эрүүл мэндийн байгууллагуудад байгуулж, эмч, мэргэжилтнүүдийг сургах
**Орон нутгийн хэмжээнд 2024 оны байдлаар 27,654 эмч, мэргэжилтнүүд ажиллаж байгаа бөгөөд шаардлагатай эмч, мэргэжилтнүүдийг чадавхжуулах сургалтад хамруулна.
***Аймаг, сумын эмнэлгүүдийн барилга, байгууламжийг өргөтгөх, шинэчлэхэд зураг төсөв хийлгэх зөвлөх үйлчилгээ болон барилга угсралт, засварын ажлын захиалагчийн хяналтын зардал.

Дөрөв. Төслийн хүрээнд хийгдэх ажил, үр дүн

Төслийн зорилго: Хөдөө орон нутгийн буюу аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, сумын эрүүл мэндийн төвүүдийн дэд бүтэц, тоног төхөөрөмжийг өргөтгөх, сайжруулах,

хавдрын эрт илрүүлэг, эрчимт эмчилгээний тасгуудыг сайжруулах, түргэн тусламжийн автомашин, явуулын эмнэлгээр хангах, эмч, сувилагч, эрүүл мэндийн ажилтнуудын чадавхыг сайжруулах замаар бүс нутгийн хэмжээнд иргэдийн эрүүл мэндийн үйлчилгээг тэгш, хүртээмжтэй авах боломжийг бүрдүүлэх зорилготой.

Төсөл хэрэгжих хугацаа: 2026-2030 он.

Төсөл хэрэгжих байршил:

No.	Эрүүл мэндийн байгууллагууд
Аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүд / Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвүүд	
1	Архангай аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
2	Баян-Өлгий аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
3	Баянхонгор аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
4	Булган аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
5	Дорнод аймгийн Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв
6	Дорноговь аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
7	Дундговь аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
8	Говь-Алтай аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
9	Говьсүмбэр аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
10	Хэнтий аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
11	Хөвсгөл аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
12	Өмнөговь аймгийн Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв
13	Өвөрхангай аймгийн Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв
14	Сэлэнгэ аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
15	Сүхбаатар аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
16	Төв аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
17	Завхан аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг
Орон нутгийн эмнэлгүүд	
1	Мандал сумын эмнэлэг, Сэлэнгэ аймаг
2	Хархорин сумын эмнэлэг, Өвөрхангай аймаг
3	Булган сумын эмнэлэг, Ховд аймаг
4	Бор-Өндөр сумын эмнэлэг, Хэнтий аймаг
5	Замын-Үүд сумын эмнэлэг, Дорноговь аймаг
6	Тосонцэнгэл сумын эмнэлэг, Завхан аймаг
Сумын эрүүл мэндийн төвүүд	
Осол их гардаг төв зам дагуух болон хилийн боомт орчмын сумдын сонгогдсон эмнэлгүүд	

Жич: Дархан-Уул, Ховд, Увс, Орхон аймгуудын эмнэлгүүд жагсаалтад ороогүй. Учир нь Ховд, Увс аймгуудын эмнэлгийг АХБ-ны санхүүжилтээр шинэчилж байгаа, Дархан-Уул аймгийн эмнэлэгт ЕСБХБ-ны санхүүжилтээр шинэчлэл хийгдэж байгаа, Орхон аймгийн Медипас эмнэлгийг Хавдар судлалын үндэсний төвд Засгийн газрын шийдвэрээр шилжүүлэхээр болсон.

Төслийн хүрээнд хүрэх үр дүн:

Яаралтай тусламжийн болон эрчимт эмчилгээний тасгуудыг засварлах, шинээр барих, эмнэлгийн дэвшилтэт тоног төхөөрөмж худалдан авах, хөдөө орон нутгийн түргэн тусламжийн машиныг шинэчлэх, яаралтай тусламжийн мэргэжилтнүүдийг үндэсний болон олон улсын стандартад нийцүүлэн чадавхжуулснаар 5 жилийн дотор урьдчилан сэргийлэх боломжтой нас баралтыг 26 хүртэлх хувиар бууруулна.

Яаралтай болон эрчимт эмчилгээний өндөр чанартай тусламж үйлчилгээг улсын хэмжээнд хүртээмжтэй болгоно.

Энэхүү төсөл нь бүх нийтийн эрүүл мэндийн хамралт буюу хүн бүр чанартай тусламж, үйлчилгээг хэрэгцээтэй үедээ, хаана амьдарч байгаагаас үл хамааран авах боломжийг бий болгож байгаа юм.

1.Бүс нутгийн эрүүл мэндийн үйлчилгээний чанар, хүртээмж, тогтвортой байдал сайжирна. (i) 17 аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвүүдийг шинэчилж, чадавхыг бэхжүүлнэ. Уур амьсгалд тэсвэртэй, эрчим хүчний хэмнэлттэй дэд бүтэц, дэвшилтэт тоног төхөөрөмж, хүний нөөцөөр хангаж, яаралтай оношилгоо, эмчилгээний чадавхыг нэмэгдүүлнэ; (ii) Хөдөөгийн нэгдсэн 6 эмнэлэг болон төв зам, хилийн боомтын ойролцоо байрлах зарим сумын эрүүл мэндийн төвүүдийг үр ашигтай дэд бүтэц, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангаж яаралтай тусламжийн үйлчилгээг сайжруулна; (iii) Яаралтай оношилгоо, эмчилгээний нэгжүүдийг сайжруулахын тулд шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон түргэн тусламжийн автомашин, явуулын эмнэлгээр хангаж, одоо ашиглагдаж буйг шинэчилнэ; (iv) Хавдрын эрт илрүүлэг болон эрчимт эмчилгээний тасгуудыг сайжруулахын зэрэгцээ хими эмчилгээ, туяа эмчилгээ, дархлаа эмчилгээ болон бай эмчилгээний аргуудыг нэвтрүүлнэ.

2.Хөдөө орон нутагт эрүүл мэндийн болон яаралтай тусламжийн үйлчилгээний уялдаа холбоотой сүлжээг бүрдүүлнэ. (i) Аймгийн нэгдсэн эмнэлгийг сумын эрүүл мэндийн төвүүдтэй хамтран ажиллах гол төв болгон бэхжүүлж, уялдаа холбоотой эрүүл мэндийн үйлчилгээ үзүүлэхийг дэмжих; (ii) Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг болон Сумын эрүүл мэндийн төв хооронд дижитал дэд бүтцийг бий болгож өвчтөн шилжүүлэх, хүний нөөцийн солилцоо болон сургалт явуулах (ялангуяа яаралтай тусламжийн чиглэлээр) боломжийг бүрдүүлэх, мөн тоноглогдсон түргэн тусламжийн автомашин болон явуулын эмнэлгийг дижитал шийдлээр хангах; (iii) Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг болон Сумын эрүүл мэндийн төвийг найдвартай, бүрэн ажиллагаатай теле-медицин системээр тоноглоно.

3.Эрүүл мэндийн байгууллагуудын засаглал, чадавх, санхүүгийн тогтвортой байдлыг дэмжинэ. (i) Эрүүл мэндийн салбарын хүний нөөцийн стратеги боловсруулахыг дэмжиж, үүнд эрүүл мэндийн ажиллах хүчний тогтвортой байдал, карьерын өсөлтийг дэмжих чиглэлийг тусгана; (ii) Эмнэлгийн удирдлагын сургалтыг боловсруулж, нутагшуулахад дэмжлэг үзүүлж, мөн улсын эмнэлгүүдийн удирдлагыг бие даасан засаглалын чиглэлээр сургана; (iii) Эрүүл мэндийн яамны яаралтай тусламжийн тогтолцоог бэхжүүлж, ган, үер, зуд зэрэг байгалийн гамшигтай холбоотой яаралтай тусламжийн журам боловсруулна; (iv) Эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүдэд өвчтөн шилжүүлэх, лавлагаа тусламжийн журам, өвчний тандалт, шинэ болон дахин сэргэж буй халдварт өвчин, эрт сэрэмжлүүлэх систем, яаралтай тусламж, мэдээгүйжүүлэлт, эрчимт эмчилгээ, эмнэлгийн удирдлага зэрэг чиглэлээр чадавх бэхжүүлэх сургалт зохион байгуулна.